

Dotazníkové metody pro děti

Dotazníky – formulovány jako otázky, na které je odpověď ano nebo ne

Inventáře - mají formu oznamovací věty, výpovědi, se kterou vyšetřované dítě souhlasí anebo nesouhlasí

- jsou tím užitečnější, čím více se blížíme dospělosti
- u menších dětí – málo dotazníků, méně postihnou osobnost dítěte
- u dětí lze dotazníky administrovat obvyklým způsobem od 10 let

Jednodimenzionální dotazníky

1. Bellův dotazník přízpůsobivosti

2. Škála zjevné úzkosti pro děti – CMAS (= Castaneda)

- od 9.-12. let
- dává validní odhad úzkosti (kontrolováno lži škálou)
- dobře se dá využít kladně zodpovězených položek k následné exploraci a analýze obtíží
- Matějček – doporučuje nechat CMAS vyplnit také rodičům – odpověďte tak, jak myslíte, že odpoví dítě (dozvíme se, jak rodiče dítě znají, jak se dovedou vcítit)

Vícedimenzionální dotazníky

1. Cathellův osobnostní dotazník pro mládež – HSPQ

- věk 13-17 let
- měří 14 základních vlastností, 3 lze chápat jako neurotické (citová nevyrovnanost, úzkostná nejistota, napjatá dráždivost)
- je rozšířen spíše v poradenství (individuálně + skupinově)

2. Eysenkův dotazník osobnosti pro děti (JEPI)

- obraz o struktuře osobnosti pro děti asi do 15ti let
- extraverze x neuroticismus + (lži škála)
- novější B-JEPI + 3. škála psychoticismus

3. MMPI - 2

4. Dotazník interpersonální diagnózy (ICL)

5. Dotazník interpersonální orientace FIRO-B

6. Freiburský osobnostní dotazník (FPI)

Dotazníky pro rodiče a vychovatele

1. Dotazník sebepojetí školní úspěšnosti – SPAS (Matějček – Vágnerová)

- informuje o tom, jakým způsobem dítě prožívá a hodnotí svůj školní výkon, své schopnosti a výkony v jednotlivých předmětech (ne o tom, jaké skutečně je, ale jaké si myslí, že je, jakým by chtělo být, jakým se bojí, že je)
- výsledek musíme porovnat s ostatními nálezy
- určen pro děti od 10ti let do konce školní docházky; užitečný zejména u dětí s vývojovou poruchou učení, LMD a poruchami adaptace na školu, u dětí s bolestmi břicha, hlavy
- znalost sebehodnocení dítěte – důležitá součást vyšetření, řekne o motivaci!, úzkostné dítě stejně vždy nespokojené, má nízké sebehodnocení

2. Dotazník rodinných vztahů Boneová – Anthony

- od předškolního věku po pubescenci; pro naše poměry upravila Dr. Mádrová 1988
- verze pro mladší a starší děti, popis testu, jak vypadá
- pozitivní výroky (silné, mírné), negativní (silné, mírné), hyperaktivita
- uživatel odkázaný na odhad získaný praxí
- zjišťuje, ke komu má dítě pozitivní nebo negativní vztah, ambivalence, jak jsou tyto vztahy vzájemné; když dítě označí např. pana „někdo“ jako osobu, která má k němu pozitivní vztah – cítí se v rodině nemilované nejspíš

3. Dotazník rodičovského jednání a postojů pro adolescenty – ADOR (Matějček, Říčan)

- pro věk 13-18 let
- výchovné praktiky rodičů, jak se jeví jejich dětem (projeví se objektivní i subjektivní faktor ve výsledcích)
- při posuzování mezilidských vztahů 2 kvality: zda náklonnost x ovládnání (moc); pozitivní zájem x hostilita; direktivnost x autonomie; nedůslednost (má blíže k hostilitě)
- pokud dítě označí rodiče jako nedůsledné, má k nim i záporný vztah, stejně označí-li je za hostilní
- dotazník dobrým východiskem pro explorační rodinných vztahů

4. Posuzovací stupnice (Ratingová)

- dotazníky, které o probandovi vyplňuje jiná osoba (např. školní dotazník, který vyplňuje třídní učitel)
- rodiče nejčastěji posuzují povahové vlastnosti

